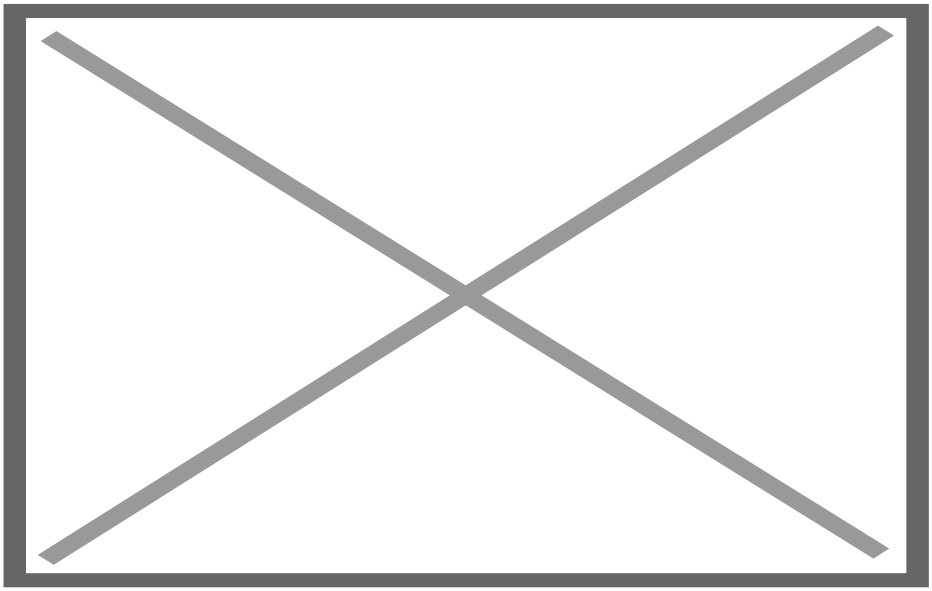
Sõnavõistlus tõi arvutisasjandusse uued sõnad: nüüd räägime nutistust ja nuhvlitest

11 years ago- 19.01.2015 By Kaido Einama

Euroopa Komisjon Eestis küsis AM-i toimetuselt möödunud aasta augustis, kas oleks ehk mõni arvutialane sõna, mis vajaks ehedat eestikeelset vastet ja mille saaks leida 1. novembrist kuni 1. detsembrini 2014 toimuval sõnavõistlusel.

Muidugi on selliseid sõnu arvutivallas, mis tulevad kõnekeelde kiiremini kui terminoloogia ametlik tõlge järgi jõuab. Pakkusime välja järgmised sõnad, millele oleks olnud hea mõni parem eestikeelne vaste leida. Need kolm sõna olid järgmised.

- **Internet of Things** (IoT ehk „asjade Internet“)
- **Bring Your Own Device** (BYOD ehk tööl isiklike seadmete kasutamine)
- **Phablet** (tahvel/telefon, suure ekraaniga nutitelefon)

Rõõm on tõdeda, et sõnavõistlusest selgus lausa kaks uut sõna, mis neid väljapakutud hägusaid ingliskeelseid mõisteid puhtas eesti keeles paremini kirjeldaksid.

Niisiis, proovime edaspidi kasutada *Internet of Things´*i ehk asjade Interneti kohta uut sõna ***nutistu***. Läheb väga hästi kokku ühe varasema sõnavõistlusega välja pakutud taristuga.

Phablet ehk tahvel/telefon sai samuti uue nime - **nuhvel**. Nuhvel oli žürii üsna üksmeelne eelistus ning valiti ka võistluse üldvõitjaks. Selle sõna esitas 13 võistlejat: Veljo Koovit, Kadri Kunnus, Kaia Laas, Ivar Lepmets, Kristiina McCabe, Urmas Orek, Peeter Pedaja, Kärt-Katrin Pere, Mihkel Plaas, Stiina Püvi, Marek Strandberg, Maarja Toots ja Rahuleid Välling. Nende vahel, kes nuhvli välja pakkusid, loositakse välja tahvelarvuti iPad.

Ingliskeelsele sõnale *phablet* saatis oma sõnapakkumise aga koguni 360 inimest. Kõiki esitatud vasteid saab vaadata siit. Huvitavamad ja vaimukamad phableti ehk nuhvli vasted on (toimetuse arvates) veel näiteks ekraanifon, fablet, kõneplaat, lamefon, maksifon, nutilaator, näpmik, puutur, tablafon, tafloid, telbet, tohvel.

Kuid vaimukuse tipp on muidugi **näppejõllar**, mis oli ka žürii meelest üks naljakamaid vasteid.

Lisaks peapreemia saanule tunnistati auhinna väärilisteks veel seitse sõna. Need on „kõnejuht“ (moderaator), „nutistu“ (asjade internet), „sujundama“ (ingl. *streamline*), „kolmekogu“ (kolmepoolsed läbirääkimised), „aasristmik“ (mitmetasandiline ristmik), „huvipool“ (ingl. *stakeholder*) ja „nöha“ (nohu ja köha). Lisaks võidusõnadele märgiti ära veel „idutekst“ (ingl. *non-paper*), „naksik“ (ingl. *viral*) ning „värkvõrk“ (asjade internet).

Põhjalikum ülevaade on leitav vahelehelt "Tulemused".

Žürii avaldas ka nimekirja nn vabasõnadest, mille kasutamise vastu pole neil midagi, kuid mis jäävad avalikkuse jaoks liiga kitsaks ja valdkondlikuks. Mis seal ikka - IT-ga ja tehnoloogiaga seotud sõnad pole meie jaoks siin AM-is liiga kitsad ja kasutagem neid siis julgesti:

Vabasõnad tehnoloogia valdkonnast:
droon, multirootor - **hõljur**; **lennur**; **nelikopter**
e-allkirjastama - **särtsutama**
ekraan, monitor - **piltar** (puuteekraan siis näppepiltar?)
fail - **säilik**
GPS-seade autos - **juhati**
guugeldamine - **teablemine**
internet - **sidestik**
interneti teel suhtlemine - **netlemine**
internetist otsima - **öötsima**

jutukas - **vadraveski**
kaamera - **jäädvusti**
kaameramees, tele- või filmioperaator - **jäädvustaja**
kaks kõrvuti lehekülge, kui trükis avatakse - **avand**
kasutusjuhend - **õpetik**
kaugjuhtimispult - **nupik**, **nuppel**
mitme asjaga korraga tegelemine, multitasking - **rööplemine**
online - **otsevõrgus** e **otsesides**
PIN-kalkulaator - **pinkulaator**
QR-kood - **ruudik**
tahvelarvuti - **näppar** (läheb hästi kokku slängilise läppariga)
tarkvarauuendus - **targendus**
virtuaalne reaalsus - **tehistõelisus**

Õpilaste jaoks oli võistlusel ette nähtud eriauhind, mille võitis Tartu Jaan Poska Gümnaasiumi 10A klassi õpilane Marta Randoja. Kokku osales 80 kooliõpilast. Välja antakse ka kaks ergutusauhinda, mille said Anu Lamp ja Anzori Barkalaja vaimukate sõnaleidude ja loominguliste lahenduste eest.

Võidusõnad esitanud 35 inimese vahel läksid lisaks peaauhinnale jagamisele ajalehe Postimees tellimused, raamatud ja raamatupoe kinkekaardid.

Võistluse žüriisse kuulusid Urmas Sutrop, Peeter Päll ja Katrin Hallik Eesti Keele Instituudist, Allar Jõks advokaadibüroost Sorainen, Rein Veidemann ja Mart Juur ajalehest Postimees ning Hannes Rumm ja Rita Niineste Euroopa Komisjoni Eesti esindusest.

Foto: (CC) Anna (Polski) / Pixabay